

บทสรุปและเสนอแนะ

โครงการส่งเสริมและพัฒนานักเรียนที่มีความสามารถพิเศษในการเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (สพพ.) ได้ดำเนินโครงการมาแล้ว 4 ปีการศึกษา (2534 - 2537) การประเมินครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงประเมินผล ใช้วิธีการศึกษาการวิจัยที่ประกอบด้วยการศึกษาข้อมูลเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์ในการประเมิน เพื่อประเมินกระบวนการดำเนินโครงการ สพพ. เพื่อประเมินผลผลิตของโครงการ สพพ. และ เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในโครงการ สพพ.

กลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูล

1. กลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามความคิดเห็น ประกอบด้วย
 - 1.1 นักเรียนในโครงการ 401 คน
 - 1.2 อาจารย์ในโครงการ 193 คน
 - 1.3 ผู้บริหาร 33 คน
2. กลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์ ประกอบด้วย
 - 2.1 ผู้บริหารหรือผู้ช่วย(ฝ่ายวิชาการ) 8 คน
 - 2.2 อาจารย์ผู้สอน 16 คน
 - 2.3 อาจารย์แนะแนว 6 คน
 - 2.4 อาจารย์ผู้เชี่ยวชาญ 9 คน
 - 2.5 นักเรียนในโครงการ 42 คน
 - 2.6 นักเรียนนอกโครงการ 17 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ใช้แบบสอบถาม สำหรับการสอบถามความคิดเห็น ผู้บริหารโรงเรียนในโครงการ อาจารย์ผู้สอน อาจารย์ที่ปรึกษา และอาจารย์แนะแนว และนักเรียนในโครงการ สพพ.
2. ใช้แบบสัมภาษณ์ เป็นแนวในการสัมภาษณ์ ผู้บริหารโรงเรียนในโครงการ อาจารย์ผู้สอน อาจารย์ที่ปรึกษา และอาจารย์แนะแนว และนักเรียนในโครงการ สพพ.
3. ใช้วิธีการคัดลอกข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการคัดลอกข้อมูลจากโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 15 โรงเรียน โดยใช้ แบบบันทึกการติดตามผลการศึกษาต่อของนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาตามโครงการในปีการศึกษา 2537 แบบบันทึกสถิติการเข้าเรียน ลาออก และการสำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2537 ของนักเรียนในโครงการของโรงเรียน และแบบบันทึกระดับคะแนนเฉลี่ยแต่ละรายวิชาของนักเรียน สพพ. และนักเรียนปกติในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2538

4. การศึกษารายกรณี เป็นการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ กระบวนการดำเนินงาน จากการสัมภาษณ์ และการสังเกตแบบมีส่วนร่วม

5. การเก็บข้อมูลจากเอกสารและการบันทึก เป็นการศึกษาข้อมูลจากเอกสารทางราชการ คู่มือหลักสูตร คู่มือนักเรียนของโรงเรียน สถิติของงานวิชาการและงานแนะแนวของโรงเรียน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลจากแบบสอบถาม และค่าสถิติ

1.1 การวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นแบบตรวจสอบรายการ ใช้ความถี่ ร้อยละ สำหรับข้อมูลที่เป็นมาตราประมาณค่าใช้ ค่าร้อยละ มัชฌิมเลขคณิต ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

1.2 ทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของตัวแปร 2 กลุ่มที่เป็นอิสระจากกันโดยการทดสอบค่า t (t-test)

1.3 การวิเคราะห์เมตต้า (Meta Analysis) ในการประเมินผลสัมฤทธิ์

1.4 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของตัวแปรมากกว่า 2 กลุ่ม โดยวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบมี 1 ตัวประกอบ (ONE WAY ANOVA) ในการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน สหพ.

1.5 วิเคราะห์อัตราการสำเร็จการศึกษา (Graduation Rate)

1.6 วิเคราะห์อัตราประสิทธิภาพการศึกษา (Education Efficiency Ratio)

1.7 วิเคราะห์อัตราความสูญเปล่าทางการศึกษา (Educational Wastage Ratio)

1.8 วิเคราะห์อัตราการสอบแข่งขันเข้าศึกษาต่อได้ (Success Ratio)

1.9 ทดสอบสัดส่วนของประชากร โดยการทดสอบค่า Z-Proportion Test

1.10 คำถามปลายเปิดและข้อมูลจากเอกสาร ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

2. ข้อมูลจากการศึกษารายกรณีในส่วนของข้อมูลเชิงคุณภาพ วิเคราะห์โดยจำแนกชนิดของข้อมูล (Typological analysis) โดยจำแนกเป็น ข้อมูลด้านการคัดเลือกและความพร้อมในการดำเนินงาน ด้านการบูรณาการเนื้อหาและจุดประสงค์ ด้านการเรียนการสอนเน้นยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ข้อมูลด้านสภาพปัญหาและอุปสรรคของโครงการ และข้อมูลด้านปัจจัยที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การวิเคราะห์จะทำไปพร้อมๆกับการดำเนินการวิจัยในแต่ละวันหลังจากเก็บข้อมูลเพื่อนำผลการวิเคราะห์มาสร้างข้อสรุป

สรุปผลการประเมินโครงการ สหพ.

โดยภาพรวม โครงการ สหพ. เป็นโครงการที่ได้ผลสอดคล้องตามความมุ่งหมายของโครงการ ตามวัตถุประสงค์หลักคือการเปิดโอกาสให้นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษในการเรียนรู้ มีความขยันหมั่นเพียร สามารถเรียนจบหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายได้ใน 2 ปีการศึกษา จากผลการประเมินผลผลิตโครงการ พบว่าโครงการมีผลผลิตที่มีคุณภาพอยู่ในระดับสูง แต่อย่างไรก็ตามเมื่อนิยามาด้านจำนวน พบว่า หลังจากที่กรมสามัญศึกษาได้ส่งเสริมให้โรงเรียนในสังกัดดำเนินการมาได้ระยะหนึ่ง มีโรงเรียนที่เข้าโครงการส่วนหนึ่งประสบผลสำเร็จและดำเนินโครงการต่อไป อีกส่วนหนึ่งได้หยุดดำเนินการ ในจำนวนนี้ทั้งโรงเรียนที่แจ้งลาออกจากโครงการอย่างเป็นทางการ และบางโรงเรียนยังไม่ได้แจ้งอย่างเป็นทางการโดยสรุป จำนวนโรงเรียนที่จะยังคงดำเนินการต่อไปในปีการศึกษา 2539 ประมาณ 30 โรงเรียน (ประมาณ 50% ของจำนวนโรงเรียนที่สมัครเข้าโครงการทั้งหมด) จากข้อมูลผลการประเมิน ผู้วิจัยจะสรุปตามวัตถุประสงค์ที่ประเมินในครั้งนี เป็น 3 ส่วน ได้แก่ การประเมินกระบวนการดำเนินงาน การประเมินผลผลิตโครงการ และ การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในโครงการ สหพ.

สรุปผลการประเมินกระบวนการดำเนินงานโครงการ สหพ.

โดยภาพรวม โรงเรียนในโครงการ สหพ. มีความพร้อมในการดำเนินการในด้านต่างๆ ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีโรงเรียนในโครงการ สหพ. ประสบปัญหาในด้านจำนวนนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษน้อย และโรงเรียนไม่ได้รับ การสนับสนุนให้ดำเนินโครงการอย่างต่อเนื่องจากหน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง ด้านนักเรียนในโครงการทุกคน มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ของโครงการ ด้านความเต็มใจในการเข้าโครงการและผู้ปกครองเห็นชอบ พบว่านักเรียนส่วนใหญ่เข้าเรียนด้วยความเต็มใจและผ่านการเห็นชอบจากผู้ปกครอง และในทัศนคติของผู้บริหารและครูอาจารย์เห็นว่านักเรียนในโครงการมีความขยันหมั่นเพียร โรงเรียนในโครงการปฏิบัติในการเตรียมการเข้าโครงการได้ครบถ้วน ด้านผู้บริหาร พบว่ามีความพร้อมในการดำเนินงานตามโครงการมากส่วนด้านอาจารย์พบว่า อาจารย์จำนวนไม่มากเท่าที่ควรที่ปฏิบัติตามข้อกำหนดของโครงการ และด้านจำนวนอาจารย์พบว่ามีความเพียงพอ และอาจารย์มีความพร้อมในการสอนมากแต่อย่างไรก็ตามจากข้อมูลเชิงคุณภาพพบว่า มีบางโรงเรียนมีจำนวนอาจารย์ที่สามารถสอนในโครงการ สหพ. มีจำนวนไม่เพียงพอ ด้านการรับนักเรียน เข้าโครงการพบว่าทุกโรงเรียนปฏิบัติตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ในโครงการ

ในด้านการบูรณาการจุดประสงค์และเนื้อหาการเรียนการสอนนั้นพบว่า ผู้สอนส่วนมากปฏิบัติโดยการตัดเนื้อหาบางส่วนให้นักเรียนอ่านเองเป็นส่วนมาก มีอาจารย์จำนวนน้อยมากที่บูรณาการเนื้อหาอย่างแท้จริง และพบว่านักเรียนได้รับความรู้และประสบการณ์ครบถ้วน และหลักสูตร สหพ. มีความแตกต่างกับหลักสูตรปกติอยู่ในระดับกลางๆ ไม่บวกไม่ลบ

ในด้านการจัดการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยภาพรวมมีการใช้วิธีการดังกล่าวอย่างเต็มรูปแบบจำนวนน้อยมาก จากการสังเกตพบว่าอาจารย์ส่วนใหญ่สอนในชั้นเรียนโดยวิธีการที่ครูเป็นผู้บรรยายเป็นหลัก

สำหรับปัญหาและอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการดำเนินโครงการ พบว่านักเรียนในโครงการเห็นว่าการเรียนในโครงการมีปัญหาและอุปสรรคมากในเรื่อง เรียนหนักงานมาก ไม่มีเวลาทบทวนบทเรียน มีความเครียดและวิตกกังวลสูง ในทัศนคติของผู้บริหารและอาจารย์เห็นว่า มีปัญหานักเรียนที่ไม่เก่งจริง เข้าโครงการถึงแม้จะมีคุณสมบัติด้านเกรดครบถ้วนผู้บริหารมีปัญหาการจัดครูเข้าสอน ครูบางส่วนคิดว่าเป็นการเพิ่มภาระ ด้านการบูรณาการเนื้อหาและวัตถุประสงค์ อาจารย์จำนวนมากขาดประสบการณ์ ปัญหาการจัดการเรียนการสอนโดยผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง อาจารย์เห็นว่าปฏิบัติไม่ได้เพราะวิธีการดังกล่าวต้องใช้เวลามาก ผู้บริหาร และครูอาจารย์ ได้มีข้อเสนอแนะเป็นจำนวนมากในความต้องการให้มีการจัดกิจกรรมทางวิชาการ เช่นการประชุมวิชาการ การสัมมนา เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนให้เป็นไปตามโครงการในแนวทางเดียวกัน และควรมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันระหว่างบุคคลากรของโรงเรียนในโครงการ นอกจากนี้ยังมีข้อเสนอแนะให้ปรับปรุงระเบียบบางประการให้นักเรียนมีอิสระในการย้ายออกจากโครงการ สำหรับนักเรียนที่ไม่สามารถเรียนตามโครงการ

โดยสรุปจากการสัมภาษณ์การดำเนินงานโครงการมีโรงเรียนจำนวน 9 โรงเรียนจาก 18 โรงเรียนในกลุ่มตัวอย่างในการสัมภาษณ์ ที่ดำเนินโครงการอย่างเต็มรูปแบบ ส่วนโรงเรียนที่ดำเนินการอย่างไม่ถูกต้องหลักการของโครงการมีจำนวน 1 โรงเรียน นอกจากนั้นเป็นโรงเรียนที่ดำเนินโครงการโดยใช้มาตรการเสริมในรูปแบบต่างๆ

สรุปผลการประเมินผลผลิตโครงการ สหพ.

โดยภาพรวมผลผลิตโครงการ สหพ. ประสบผลสำเร็จในระดับสูง เมื่อพิจารณาตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในโครงการ สหพ. พบว่ามีระดับเกรดเฉลี่ยสูงกว่านักเรียนปกติ อัตราการสำเร็จการศึกษาโดยรวมเป็นไปตามเกณฑ์ในอัตราสูง และพบว่านักเรียนในโครงการ สหพ. มีอัตราการประสบผลสำเร็จในการศึกษาต่อในระดับสูง แต่อย่างไรก็ตามโครงการมีอัตราประสิทธิภาพทางการศึกษาคือต่ำกว่าเกณฑ์และอัตราการสูญเสียค่าทางการศึกษาสูงกว่าเกณฑ์

สรุปผลการประเมิน ปัจจัยที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในโครงการ สหพ.

ตามการรับรู้ของผู้บริหาร อาจารย์ และนักเรียน พบว่าปัจจัยที่สำคัญที่สุดที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในโครงการคือ คุณภาพการสอนของครู ความรับผิดชอบของนักเรียน แรงจูงใจและความกระตือรือร้น ความขยันหมั่นเพียรของนักเรียน ประสบการณ์การสอนของครู ทักษะในการเรียนของนักเรียน ความคาดหวังของนักเรียนเกี่ยวกับการศึกษาต่อ ผู้ชกานจัด และการปรับตัว และ การจัดระบบการเรียนการสอน แต่เมื่อพิจารณาความสอดคล้องกันของความ

คิดเห็นของผู้ให้ข้อมูลและแยกตามมิติต่างๆ พบว่า ปัจจัยที่มีผลในระดับมากที่สุด ในมิติการสอนคือ คุณภาพการสอนของครู ประสบการณ์การสอนของครู และการจัดระบบการเรียนการสอน ในมิติสถาบันคือ ความคาดหวังของนักเรียนเกี่ยวกับการศึกษาต่อ และในมิติพฤติกรรมคือ ทักษะในการเรียนของนักเรียน สำหรับผลการประเมินในเชิงคุณภาพผู้ให้ข้อมูลมีความคิดเห็นตรงกันมากเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน สหพ. คือความขยันหมั่นเพียรของนักเรียน แต่อย่างไรก็ตามในปัจจัยดังกล่าวจากการทดสอบค่าสถิติค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์และนักเรียนพบว่ามี ความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปผลการประเมินโครงการ สหพ. โดยภาพรวม

โดยสรุปการดำเนินงานโครงการ สหพ. ประสบผลสำเร็จในระดับสูงตามวัตถุประสงค์หลักของโครงการที่ต้องการให้นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษเรียนดี มีความขยันหมั่นเพียร มีความประพฤติดี สามารถเรียนจบหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายได้ภายใน 2 ปี แต่อย่างไรก็ตามพบว่า มีบางโรงเรียน ประสบปัญหาจากการมีนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษในการเรียนจำนวนไม่มากนัก และพบว่าโครงการยังมีความสูญเสียไปทางการศึกษาจากการใช้เวลาเรียนเกิน 2 ปีและการออกกลางคันจากโครงการของนักเรียน

อภิปรายผลการประเมิน

1. จากผลการประเมินที่พบว่าโครงการได้ผลตามเป้าหมายแต่กระบวนการดำเนินงานยังมีข้อขัดข้องอยู่ในบางส่วนนั้น แสดงว่าอาจจะเกิดจากความเร่งของตัวนักเรียนเองที่เป็นเด็กเก่งอยู่แล้วตามคุณสมบัติของนักเรียนที่เข้าโครงการดังนั้นระดับเกรดเฉลี่ยและผลการสอบเข้ามหาวิทยาลัยจึงสูงกว่านักเรียนปกติทำให้มีผลสำเร็จของโครงการสูง ซึ่งอาจไม่ใช่มีผลจากการดำเนินงานโดยแท้จริง

2. จากการประเมินกระบวนการดำเนินงานตามโครงการพบว่า ในการดำเนินโครงการของโรงเรียนนั้นมีความพร้อมด้านต่างๆมากแต่ประสบปัญหาในด้าน จำนวนนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษน้อยนั้น สาเหตุสำคัญประการหนึ่งมาจากนักเรียนเก่งส่วนหนึ่งไม่สมัครเข้าโครงการเนื่องจากรยังมีการสอบเทียบกับ กศน. อยู่การเรียนตามปกติพร้อมกับการสอบเทียบยังเป็นที่ยอมรับของนักเรียน และมีความเครียดน้อยกว่าการเป็นนักเรียน สหพ.

3. จากการที่พบว่า มีโรงเรียนที่ดำเนินการตามโครงการ สหพ. อย่างเต็มรูปแบบเพียง 9 โรงเรียนจาก 18 โรงเรียนนั้นสอดคล้องกับผลการประเมินในด้านการบูรณาการจุดประสงค์และเนื้อหาการเรียนการสอนที่พบว่า ผู้สอนส่วนมากปฏิบัติโดยการตัดเนื้อหาบางส่วนให้นักเรียนอ่านเองเป็นส่วนมาก มีอาจารย์จำนวนน้อยมากที่บูรณาการเนื้อหาอย่างแท้จริงจากการศึกษารายกรณีพบว่า มีสาเหตุหลักคืออาจารย์ไม่มีประสบการณ์ในการบูรณาการเท่าที่ควรจึงไม่กล้าดำเนินการกลัวจะทำให้

นักเรียนขาดความรู้ในการสอบแข่งขัน ในด้านการจัดการเรียนการสอน โดยเน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางนั้นมีการใช้วิธีการนี้อย่างเต็มรูปแบบจำนวนน้อยมาก ทั้งนี้เนื่องจากความเคยชิน และจากการตั้งเป้าหมายในการสอบแข่งขัน เข้าศึกษาต่อของนักเรียนทำให้การเรียนการสอนเน้นเนื้อหามากกว่ากระบวนการ

4. จากการประเมินเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่พบว่านักเรียนในโครงการมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในโครงการสูงกว่านอกโครงการ นั้นมีความสอดคล้องกับผลการศึกษาของ นิตยา สุธีรวุฒิ(2535)ที่ว่า ความสามารถด้านทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ชั้นผสมของนักเรียนในโครงการสูงกว่านักเรียนนอกโครงการ ทั้งนี้แม้ว่ามีข้อมูลบางส่วนระบุว่านักเรียนในโครงการไม่ใช่เป็นเด็กกลุ่มเก่งที่สุดของโรงเรียน แต่การที่นักเรียนมาอยู่ในสภาพแวดล้อมที่เป็นบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ที่ต้องขยัน ประกอบกับการจัดระบบการเรียนการสอนที่ต้องมีความตื่นตัวตลอดเวลา เป็นส่วนหนึ่งที่ส่งผลให้นักเรียนในโครงการมีผลสัมฤทธิ์สูง และสอดคล้องกับผลการประเมินอัตราการเข้าศึกษาต่อที่มีในระดับสูง ซึ่งสอดคล้องกับผลการสำรวจของหน่วยศึกษานิเทศก์ (2537) ในการติดตามนักเรียนในโครงการนำร่อง ที่พบว่ามิผู้สอบเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยปีได้เป็นจำนวนมาก

5. โครงการมีอัตราประสิทธิผลทางการศึกษาต่ำกว่าเกณฑ์และอัตราการสูญเสียเปล่าทางการศึกษาสูงกว่าเกณฑ์จากการใช้เวลาเรียนเกิน 2 ปี และการออกจากโครงการของนักเรียนจำนวนหนึ่ง เมื่อได้พิจารณาถึงสาเหตุการออกจากโครงการพบว่าการออกจากโครงการเนื่องจากความสามารถไม่พอนั้นมีเพียงส่วนหนึ่งซึ่งพบว่านักเรียนกลุ่มนี้ขาดความมั่นใจ และเห็นว่ามีหลักสูตรปฏัตินรองรับ อีกส่วนหนึ่งนักเรียนออกจากโครงการเนื่องจาก ได้ศึกษาต่อในสถาบันอื่นที่ดีกว่า เช่นการสอบเข้าศึกษาต่อโรงเรียนเตรียมทหารได้ และมีบางส่วนที่ไ้คุณผลจากการสอบเทียบของ กศน. ไปสอบเข้ามหาวิทยาลัยได้ จากสาเหตุของการสูญเสียเปล่าทางการศึกษาที่กล่าวมาผู้วิจัยจึงเห็นว่าเป็นความสูญเสียเปล่าทางการศึกษาที่ไม่รุนแรงมากนัก ประกอบกับโครงการนี้ไม่ได้ใช้งบประมาณเพิ่มเป็นพิเศษจากหลักสูตรปกติแต่อย่างใด

6. ปัจจัยที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนในโครงการ สหพ.คือ คุณภาพการสอนของครูนั้นมีความสอดคล้องกับผลการศึกษาของ บุญชม ศรีสะอาด(2524) ประนอม ทวีภาณุจันทร์(2526) ปาจรีย์ วัชวัลคุ(2527) เทพโกศล มูลไชยสง(2532) และประสงค์ ต่อโชติ(2534) สำหรับปัจจัยด้านประสิทธิภาพการสอนของครู มีความสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เทพโกศล มูลไชยสง(2532) และประสงค์ ต่อโชติ(2534) เช่นกัน และเกี่ยวกับปัจจัยด้าน การจัดระบบการเรียนการสอน นั้น ผลการวิจัยครั้งนี้มีความสอดคล้องกับแนวคิดของ บลูม(Bloom, 1976) ส่วนปัจจัยด้านความคาดหวังของนักเรียนเกี่ยวกับการศึกษาต่อ และ ทักษะในการเรียนของนักเรียน นั้นมีความสอดคล้องกับผลการศึกษาของ เทพโกศล มูลไชยสง(2532) และประสงค์ ต่อโชติ(2534)ตามลำดับ และผลการวิจัยดังกล่าวตรงกับสภาวะแวดล้อมทางการศึกษาของ แฮมมอนด์(Hammond, 1973) ในมิติการสอน

คือคุณภาพการสอน ประสิทธิภาพการสอน และการจัดระบบการเรียนการสอน ในมิติสถาบันคือ ความคาดหวังของนักเรียนในการศึกษาต่อ ส่วนในมิติพฤติกรรมคือทักษะในการเรียนของนักเรียน

ข้อเสนอแนะจากผลการประเมิน

จากข้อมูลผลการประเมิน โดยภาพรวมที่พบว่า โครงการประสบผลสำเร็จสูงกับโรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนมากๆ ผู้วิจัยจึงเห็นว่า โครงการ สหพ. เป็นโครงการที่ ดี มีประโยชน์ ควรดำเนินการต่อไปโดยการพิจารณาคุณสมบัติเน้นที่ขนาดของโรงเรียน อันหมายถึงการมีโอกาสมากในการคัดเลือกเด็กที่เก่งจริงมาเข้าโครงการ และโรงเรียนที่มีนักเรียนในโครงการจำนวนน้อย ควรหยุดดำเนินการเพื่อไม่ให้ครูอาจารย์มีความรู้สึกว่าเป็นการตีนักเรียนกลุ่มเล็กฯ วัตถุประสงค์ประสงค์โครงการและสร้างภาระเพิ่มให้ครู จากผลการประเมินผู้วิจัยขอเสนอแนะในประเด็นย่อยๆ ดังนี้

1. จากผลการประเมินที่พบว่านักเรียนเก่ง ไม่เข้าโครงการและยังนิยมการสอบเทียบกับ กศน. นั้นผู้ดำเนินโครงการควรเน้นการประชาสัมพันธ์โครงการให้นักเรียนเห็นข้อแตกต่างของหลักสูตรตามโครงการกับการสอบเทียบ ตลอดจนการใช้มาตรการเสริมต่างๆ ในการรับนักเรียนเข้าโครงการ

2. ในการประเมินที่พบว่ามีครูจำนวนน้อยที่ปฏิบัติตามกำหนดโครงการและรู้สึกว่าการสอนตามโครงการเป็นการเพิ่มภาระนั้น ควรเน้นการสร้างขวัญและกำลังใจสำหรับครูอาจารย์ และเอาใจใส่การจัดการเรียนการสอนตามโครงการอย่างจริงจังมีการมีมาตรการเพิ่มเติมให้ครูอาจารย์เป็นกรณีพิเศษ เช่นการให้เวลาว่างมากกว่าครูที่เอนปกติ หรือให้ครูได้รับการกล่าวขวัญยกย่องตามโอกาสอันควร เป็นต้น

3. จากผลการประเมินที่พบว่าครูขาดประสิทธิภาพการบูรณาการเนื้อหาและจุดประสงค์ และขาดความมั่นใจในการบูรณาการให้เป็นไปในแนวทางเดียวกันนั้นกรมสามัญศึกษา ควรจัดหลักสูตรและเนื้อหาที่บูรณาการให้กับโรงเรียนหรือจัดการให้มีการประชุมเชิงปฏิบัติการให้ได้หลักสูตร เนื้อหา และการสอนที่บูรณาการโดยผู้สอนในโครงการเพื่อให้การปฏิบัติเป็นไปในแนวทางเดียวกัน

4. ในการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในโครงการได้แก่ คุณภาพการสอนของครู ประสิทธิภาพการสอนของครู การจัดระบบการเรียนการสอน ความคาดหวังในการศึกษาต่อ และทักษะในการเรียนของนักเรียน นั้น ผู้บริหารโครงการ และผู้ดำเนินโครงการควรได้เน้นส่งเสริมด้านคุณภาพการสอนของครูอาจารย์ ประสิทธิภาพการสอนของครูอาจารย์ และให้ความสำคัญกับการจัดระบบการเรียนให้มากขึ้น ในด้านนักเรียนที่จะเข้าโครงการ ควรเน้นกลุ่มนักเรียนที่มีความคาดหวังสูงในการศึกษาต่อเข้าโครงการ

5. ผลการประเมินที่พบว่าขาดการสนับสนุนอย่างต่อเนื่องนั้นกรมสามัญศึกษาควรสนับสนุนโรงเรียนในโครงการทั้งด้านงบประมาณ และการนิเทศก์ อย่างต่อเนื่อง และจริงจัง

6. เกี่ยวกับการจัดการเรียน โดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางนั้นผลการประเมินพบว่าครูส่วนน้อยเท่านั้นที่ปฏิบัติและสาเหตุสำคัญคือ การมีเวลาน้อยนั้น โรงเรียนในโครงการที่ดำเนินการตามหลักการ และวัตถุประสงค์ของ โครงการให้ประสบผลสำเร็จ อาจหาแนวทางในการปฏิบัติที่มีแผนการเรียนเสริมรูปแบบต่างๆ ดังนี้

- (1) การเพิ่มคาบเฉพาะบางวันและ/หรือเฉพาะบางวิชา
- (2) การเพิ่มคาบเรียนทุกวันราชการ
- (3) การเพิ่มเวลาเรียนวันเสาร์
- (4) การเรียนพิเศษวันเสาร์และภาคฤดูร้อน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ในการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในโครงการในครั้งนี้นั้น เป็นการศึกษาตามการรับรู้ของผู้ตอบ โดยตรงผลจากการศึกษาแม้จะมีความน่าเชื่อถือได้อยู่ระดับหนึ่ง แต่ในโอกาสต่อไปควรได้ศึกษาในประเด็นดังกล่าว โดยวิธีการอื่นๆบ้างว่าผลที่ได้มีความสอดคล้องกันหรือไม่เพียงใด

2. จากผลการประเมินโครงการ สหพ. ในครั้งนี้ควรมีการประเมินในลักษณะการเปรียบเทียบกับการดำเนินโครงการอื่นที่คล้ายคลึงกันอีกโครงการหนึ่งของกรมสามัญศึกษา คือโครงการลงทะเบียนเรียนตามความสามารถของนักเรียน (ลบส.) ที่มีนักเรียนสำเร็จการศึกษา 2- 4 ปี ซึ่งจะทำให้ได้สารสนเทศ ที่กว้างขวางยิ่งขึ้น